



EN SAM FANT MED OSEM TISOČ DEKLETI! Meridith Stiles star 23 let, veteran minule vojne, se je vpisal v Smith College, ki je šola za dekleta. Dovoljeno mu je bilo priti vanjo vsled njegove nadarjenosti v španščini, ki si jo želi izpopolniti v tej šoli. Vsega skupaj je v nji 8,056 deklet in pa ta fant. Njemu torej ne bo treba jamrati, da človeku ni dobro samemu biti.

Sovjetska unija in USA zelo v nesoglasjih

MOLOTOV POVEDAL ODLOČNO, KAR MU JE BILO NA SRCU, ISTOTAKO BEVIN. — BORBA MED SOCIALIZMOM IN KAPITALIZMOM. — GRE SE ZA "SVETOST" PRIVATNE SVOJINE

Namesto Stalina je govoril 7. novembra, ob obletnici boljševiške revolucije Vjačeslav Molotov. Prvič po mnogih letih se je dogodilo, da Stalin ni bil na odru. In naj bodo že ugibanja kakršnakoli glede njegove odštnosti, bilo je vzhod temu očividno, da je on zraven.

Atomska bomba ni skrivnost

Pred vsem se je Molotov v svojem govoru na dan praznika boljševiške revolucije potrudil s povdakom, da atomska bomba, ki je ameriška iznajdba, ne dela sovjetski vlasti nič kaj posebnih skrb.

Kar pa se atomske sile tiče, je dejal, da so večaki, ki se razumejo o tem, na delu tudi v sovjetski uniji. "Mi bomo imeli atomsko silo upreženo za razvoj naših dežel, in poleg nje še vse sorte druge izboljšave na temelju novih iznajdb."

Cemu toliko sporov?

Neglede na atomsko bombo, ki je kar vedno mečemo v našem besedičenju proti Rusiji, je vendar mednarodni položaj tako zapleten, da skrbí vse, ki so prizadeti. V začetku tega tedna je prišel na obisk k Trumanu angleški premier Clement Attlee. S sabo je prinesel razna priporočila, ki mu jih je izročil njegov minister vnajnih zadev Ernest Bevin.

Ampak — ta ampak in "če" je v sedanjem svetovnem metežu glavno vprašanje. Gre se namreč med Rusijo in njenimi "satelitkami", ki uvažajo socializacijo, in pa med deželami, ki hočejo kapitalizem. Tem na čelu so Zed. države.

Ko je namesto Stalina dne 7. nov. govorili Molotov, je to po diplomatsko tako točno poudarjal. Mi, je rekel v bistvu, delujemo za socializem. Zapadne si le se znova združujejo, da nas ugonobe.

Rusija se zaveda nevarnosti. Molotov je odkrito priznal, da med zavezniki ni tiste slogi, kakršno so imeli med vojno. A rekel je: "Tudi med vojno smo imeli nesoglasja med sabo. Pa smo vse premagali, in veri, da je

Boj med voditelji unij radost industrialcev

Ko sta se na konferenci za stopnikov unij in zastopnikov industrije v Washingtonu dne 8. novembra predsednik unije premogarjev John L. Lewis in predsednik CIO Philip Murray prav ostro sporekla in nato še gotovo druga ozemlja, so se predstavniki ameriške trgovske komore in ameriške zveze industrijcev poredno mazali.

Očvidno jim je bil ta in prejšnji spopadi med njima v slast, kajti nesložnega delavstva, oziroma delavskih unij, ki jih voditelji zlorabljajo v bojih med sabo, se jim ni batil.

Na konferenci "držita" predsednik AFL William Green in Lewis skupaj, ne zato, ker ima-

NADALJEVANJE ANGLEŠKE VNANJE POLITIKE PO STARIH KOLOVOZH

Mnogi so pričakovali, da je s porazom torijev poražena zaen tudi torijska vnana politika Velike Britanije. Sedaj, ko čitajo o intervenciji angleške oborožene sile na Javi in v Indokini, dasi ti dve koloniji nista angleški, se vprašajo, če ni angleški imperializem še prav tak kakor je bil.

Jasno je, da ako bodo domaćini na Javi poraženi, bo to samo po zaslugu angleške in tudi ameriške posredne intervencije. Obe deželi sta posegli na Javo zato, da bi Nizozemska dobila nazaj ta bogati zemski raj in z njim 60 milijonov prebivalcev, ki so že davno siti tujih gospodarjev. Zanje ni vprašanje, da li bodo domaći izkorisčevalci kaj boljši — vedo le, da izzemanja v korist tujcev nočajo več. Pa so se uprili.

Slično se dogaja v Indokini, ki je bila pred to vojno francoska posest. Sedaj bi se rada osamosvojila. Francija jo zahteva nazaj. Sama tam nima dovolj vojaštva, pa ji pomaga angleška armada in mornarica.

V Franciji imata sedaj komunistična in socialistična stranka veliko premoč. Mar sta za to, da se bi Francija odrekla Indokini? Da, dokler sta bili v manjšini, sta bili za marsikaj. Francija je za Anglijo največja posestnica kolonij. Omenjeni stranki sta za vzgojitev ljudstva v njih, za dvignjenje življenskih razmer in več samouprave, a posesti nad njimi se ne odrekajo.

Angliji kot Franciji je torej na tem, da kolonialni sistem ostane.

Tudi večanje napetosti v odnosajih med Londonom in Moskvo je mnoge presenetilo. A v imperialističnem svetu — sedaj, ko je vojne v Evropi konec, sploh ni bilo kaj boljšega pričakovati.

V Proletarju smo takoj po zmagi delavske stranke rekli, da kar se angleškega "foreign office" tiče, bo njegova stara vnana politika nadaljevana tudi pod Bevinom, kakor je bila pod Edenom in Churchillom in kot je bila pod prejšnjimi režimi. Kajti Anglija je zidana na imperializmu in živi od njega. Toda ne bo zmerom tako. Angleški imperialistični sistem se stopnjema spreminja v takozvano britansko občestvo (British Commonwealth of Nations).

Harold Laski pravi, da ima v Bevinu popolno zupanje in je uverjen, da bo sčasoma privedel angleško vnano politiko iz imperialističnih v demokratične toke. Da bi le res bil kos tej nalogi!

Grčija upravičena do vojne odškodnine

Na konferenci velike petorice v Londonu se je govorilo mogočno Italiji in njenih sedanjih stiskah. Molotov je v imenu USSR argumentiral, da je bila Italija stočnostno naša sovražnica in vztrajala v vojni skoraj do zadnjega, vzlič temu, da se je kralj Victor Emanuel s svojim maršalom Badoglijem nam podal.

Zahvalil je, da se Italijo še priznava za sovražnico zavezničkov in pa da je dolžna plačati prizadetim deželam, katere je napadla in pustošila v njih, vojno odškodnino.

Njegova maksimalna vsota je bila šeststo milijonov dolarjev.

Par sto milijonov od tega naj bi dobila Jugoslavija, nekaj Albanija in polovico Rusija, poleg pa še posebno vsoto Grčija, aka se hoče postaviti zanjo.

In se je. Kajti sedanja grška

vlada je angleško maslo in Molotov si je mislil, ako hočete kaj dobiti od Italije, pomagajte si sami, pa će vam Churchill in njegovi nasledniki pusti ali ne.

In zares, grška vlada je ministrom velike petorice na zborovanju v Londonu sporočila, da je Italija prizadela Grčijo blizu tri milijarde dolarjev škode.

Grški vnanji minister Politis je našel k temu podatke izgub in izjavil, da će bodo zaveznički Italiji vse odpustili, si bo Grčija pravico po svoje iskala.

Zahvalil je, da se Italijo še priznava za sovražnico zavezničkov in pa da je dolžna plačati prizadetim deželam, katere je napadla in pustošila v njih, vojno odškodnino.

Njegova maksimalna vsota je bila šeststo milijonov dolarjev.

Par sto milijonov od tega naj bi dobila Jugoslavija, nekaj Albanija in polovico Rusija, poleg pa še posebno vsoto Grčija, aka se hoče postaviti zanjo.

In se je. Kajti sedanja grška

vlada je angleško maslo in Molotov si je mislil, ako hočete kaj dobiti od Italije, pomagajte si sami, pa će vam Churchill in njegovi nasledniki pusti ali ne.

Tudi Green in Lewis sta jih vsebilo svojega reakcionarnega, neetičnega zadržanja na tej konferenci že veliko slišala iz njuni lastnih vrst. Lewis sicer nič ne porajta, ker je v svoji uniji

proti razpravljanju o plači, profitu in cenah. Industrialci naj napravijo profit kolikor največ morejo, trgovci čimveč dobička, delavci pa naj si izvojujejo plača, da bodo kolikor mogoče visoke. To je Lewisova filozofija.

Tudi Green je dejal, da plače ne spadajo v agenda te konference. Kaj pa naj drugega spada, ako ne mezde, jima je odgovori Murray. Mar ni nastal sedanji industrialni nepokoj največ pa zaradi prenizkih zasluzkov? Seveda, zastopniki industrije so soglašali z Lewisom in Greenom. Toda oglasil se je Daniel Tobin, predsednik mogočne unije prevoznikov, spadajoče v AFL, in Greena poučil, da je ni glede svoje izjave o mezeh umna.

Madžari poskus demokratiziranja dobro izvedli

Volitve v ogrski državni zbor dne 4. nov. so bile prve v zgodovini Madžarske, ki so se vršile po pravilih splošne, enake in tajne volitve pravice. Prej so imeli nekake tajne volitve le v Budimpešti in par drugih večjih mestih, po deželi, v vseh in tržih pa so bile volitve javne, volilna pravica omemjena in zmagovali so privilegi brez opozicije, kot n. pr. naši terijski demokrati v južnih državah.

Strah, da bodo volitve na Madžarskem kontrolirali bajori, sovjetske armade, je bil prazen. Sploh je sovjetska okupacijska oblast pokazala v teh volitvah, in pa v svojem delu okupirane Nemčije več smisla za demokratiziranje dežele, kot pa ostali zavezniki v svojih okupiranih predelih.

Izid madžarskih volitev mora ni tak kot bi si ga v Moskvi želeli, kajti zmaga je stranka malih posestnikov. V nji so — kot pove že ime, kmetje, obrtniki, inteligenca in sploh ves takozvanji srednji razred, kolikor sedaj sploh je na Madžarskem. Dobila je približno 60 odstotkov glasov, socialistična stranka 19, delavska (komunistična) 17 in kmečka stranka 4 odstotke glasov. Stranka malih posestnikov ima torej v zboru absolutno večino. V novi vladi, ki ji načeljuje stranki voditelj Zoltan Tildy, bo imela polovico ministrov, drugo polovico pa ostale prej omenjene tri stranke.

Agrarna reforma na Madžarskem je bila že domalega vsa izvršena še pred volitvami. Nova vlada bo izvedla nacionalizacijo javnih naprav, večje industrije in rudnikov. Za svoj glavni smotri v narodnem gospodarstvu prispeva se pri tem ne gre toliko za demokracijo kot za ohranitev Japonske kapitalističnemu sistemu.

Ameriški vojaki na Kitajskem se bržkone čudijo, ko so spoznali, da so spet v vojnem vrtincu in to kar med dvema ognjem. Se bolj pa se čudi takozvana kitajska komunistična vlada v Janunu, ko vidi, kako hitro so Zed. države prisile na pomoč Čiang-Kai-Seku s transporti za prevažanje njegovih čet, z letali in v muncijo in z našo mornarično pehoto (marines).

Dvojna mera, posebno v presojanju morale, državništva in vlad je starodavna človeška slabost. Ako se Angleži umeščajo v Grčijo, je pravilno. Ni pa pravilno, če hoče Rusija imeti nekaj besede o bodočnosti Bolgarije. Ako posežejo Zed. države v Kitajsko z oboroženo intervencijo, je to povsem v redu,

(Continued from page 1)

KOMENTARJI

Cenzura ni samo v Rusiji, da bi človek iz ameriškega proga vzdoljščnega tiska sklepal, da je samo tam doma. Kolonec Kenesaw M. Landis, ki je sodelnik čikaškega "Suna", piše, da je pred letom, ko je Churchill tako ostro prijel grofa Sforza zaradi njegovega nasprotovanja italijanskemu kralju, Sforzu pismeno čestital. Odgovor je bil v začetku novembra. Sforza mu piše, da je še sedaj dobil 200 pisem med njimi Landesovim poslanim pred enim letom, in vsa ta zakasnelost, naravnega, je krivda cenzure. Ampak ne ruske, ali jugoslovanske, temveč angleške in tudi ameriške.

Kralj Peter II. upa, da prestol zanj in za njegovega sinčka, predstolonaslednika Aleksandra, ni izgubljen. Bil si je sicer svet, da bo pri volitvah, ki so se vršile 11. novembra, zmagalista kandidatov osvobodilne fronte na celi črti, ki je za republiko. Toda zanaša se, kot mnogo drugih po svetu, na konflikt z padinami sil z Rusijo in na ameriško atomsko bombo. Sanjati je fantu dovoljeno, ampak ureščenosti upa, to je nekaj drugega, pa čeprav je kumovala njegovemu prvorjenemu angleškemu kraljevu dvojico in s tem demonastrirala, da Peter v Angliji ni zavrnjen in ne pozabljen. Sicer pa, čemu bi tudi bili, ko pa prejema, pehar tisočakov na mesec za breszelje. Kar sicer dela je samo to, da bi Jugoslavija šla nazaj v tiste čase, ko je bil v njej Ciang-Kai-Sekova kralj, ali pa njegov glavni minister diktator, ne pa kak vovač, kot je Tito.

Princ Konoye in Hirohito, ki ju je general MacAthur pooblaščil pripraviti novo, demokratično ustavo za Japanko, v svoji nalogi ne bosta uspela. Namreč v tem ne, da bi bila nova ustava demokratična. Celo "New Leader", ki politiko zvezne vlade zelena kritizira, ugotavlja, da je princ Kanoye član v zagovornik Japonske vlade, ki so v zboru demokratične ustave takim ljudem semešno. A očividno se pri tem ne gre toliko za demokracijo kot za ohranitev Japonske kapitalističnemu sistemu.

Ameriški vojaki na Kitajskem se bržkone čudijo, ko so spoznali, da so spet v vojnem vrtincu in to kar med dvema ognjem. Se bolj pa se čudi takozvana kitajska komunistična vlada v Janunu, ko vidi, kako hitro so Zed. države prisile na pomoč Čiang-Kai-Seku s transporti za prevažanje njegovih čet, z letali in v muncijo in z našo mornarično pehoto (marines). Dvojna mera, posebno v presojanju morale, državništva in vlad je starodavna človeška slabost. Ako se Angleži umeščajo v Grčijo, je pravilno. Ni pa pravilno, če hoče Rusija imeti nekaj besede o bodočnosti Bolgarije. Ako posežejo Zed. države v Kitajsko z oboroženo intervencijo, je to povsem v redu,

PETINDVAJSET LET PLODOVITEGA POSLOVANJA SLOVENSKE ZADRUGE

Dne 13. septembra 1920 je bila v Waukeganu otvorjena slovenska zadržava trgovina, ki je imela 225 ustanovnih članov. V veliko oporo so jimi bili finski zadrugari, ki so imeli na tem polju že bogate skušnje in pa močno verno za delo na zadržnem polju.

Kakor se nobeno podvetje ne razvija gladko in brez težav, tako je veljalo to pravilo tudi za slovensko zadržavo v Waukeganu-No. Chicagu. Veliko truda je bilo vloženega vanjo. Bile so ovire, prišle so ekonomski krize, dogajali so se notranji spori.

A šlo je — ne na slabše ampak vedno na boljše. Prošlo soboto dne 10. nov. se je vršila v Slov. nar. domu v Waukeganu slavnost 25-letnice te zadruge, ki se uradno imenuje Waukegan and North Chicago Co-op. Sedaj ima 540 članov. V dobi, odkar posluje so dobili zadržniki povrnjenega \$100,000, kar bi v verižnih trgovinah šlo v zep lastnikov. Tu so bili tega prebitka deležni odjemalci. In še nad \$20,000 rezerve imajo povrh.

Lani je imela zadruga četrto milijono dolarjev prometa. Ima glavno prodajalno na Deseti cesti in podružnico na Victoria st. Mnogo let so bili člani zadruge le Slovenci, a sedaj ji dajejo veliko prometa tudi drugorodci. Slovenska zadruga v tem mestu je delovna tudi na prosvetnem polju, da s pomočjo raznih priredb, predavanj in tiska vzgoji čimveč ljudi za zadržno

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, III.

GLASILLO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTICNE ZVEZE

NAROČNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četrt leta \$1.00.

Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopi in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do pondeljka popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Yugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor Frank Zaitz
Business Manager Charles Pogorelec

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Avenue CHICAGO 23, ILL.

Telephone: ROCKWELL 2864

Vloge delavstva v občinskih volitvah
v Detroitu, New Yorku in drugod

Dne 6. novembra so volili v mnogih mestih župane, odbornike in razne druge uradnike. Splošna javnost se je zanimala najbolj za volilni boj v Detroitu in v New Yorku. V Detroitu je bil županski kandidat Richard T. Frankensteen, podpredsednik unije avtov delavcev (CIO) in pa sedanji župan Edward J. Jeffries. Volilni boj med njima je bil menda najburnejši v zgodovini županskih volitev tega mesta. Frankensteen je podpiral odbor politične akcije CIO in razne druge delavske skupine, Jeffries pa magnati avtne industrije s svojimi agenti, trgovska komora, reakcionarni cerkvenjaki in sploh vsi tisti, ki so se bali, da će zmaga Frankensteen, bo postal Detroit trdnjava CIO tudi politično.

Kampanja je bila ne samo vroča, ampak zagrizena in umazana. Ščuvalo se je vsevprek, vlačilo vmes rasne predskoke, komunizem in osebne zadeve. CIO je res napel vse sile, da v Detroitu pokaže ne le unijsko, ampak tudi politično moč. Toda nasprotina stran je bila jačja in Jeffries je bil ponovno izvoljen, toda ne s tolikšno večino kot bi Frankensteenovi nasprotniki radi. Izprevideli so, da je CIO v Detroitu res tudi politična sila.

Frankenstein so označevali za "orodje komunistov", za "so-potnika", n za komunista, ki mu ni za dobrobit mesta in prebivalstva v njemu prav nič mar, ampak le ožji interesi njegove unije ter koristi njegovih pomagačev.

Lahko se reče o osebi kandidata CIO kar kdo hoče, a vendar je imela kampanja v Detroitu res razredni značaj. Na eni strani velenibnis, na drugi unije CIO, ki so prvič v takem obsegu v tem mestu preiskusile, koliko bi mogle doseči politično s svojim kandidatom. Kajti podpirati kandidate starih strank je čisto nekaj drugega kot pa nastopiti s svojim.

Takšen greh je napravilo spev delavstvo v New Yorku. V Detroitu volijo župana po nestrankarskem sistemu. Stranke sicer postavijo kandidate, a na glasovnici niso označeni po strankah. Tista dva, ki na primarnih volitvah dobita največ glasov, gresta na končne volitve. V New Yorku se določuje v primarnih volitvah, le med kandidatih posameznih strank. Zmagoviti vseh strank pa gredo potem na končne volitve, neglede na število. V New Yorku imaš pravico kandidirati tudi v več strankah hkrati. Tako je kandidat demokratske stranke bil ob enem kandidat na tiketu newyorške Labor Party, a kandidat republikanske stranke pa i na tietu takozvane liberalne stranke. Prejšnji župan LaGuardia, ki se je po dvanajstih letih župovanja odpovedal kandidaturi, je ustanovil nekako "new deal" stranko in indorsiral na nju Newbold Morrisa.

Zmagal je kandidat demokratske stranke William O. Dwyer, ki je dobil samo na demokratski listi več glasov kot oba ostala kandidata skupaj in vrh tega 259,000 glasov na tiketu takozvane delavske stranke.

Zelo slabo se je s svojim kandidatom izkazala republikanska stranka in še slabše liberalna stranka. Ta je nastala pred lanskimi predsedniškimi volitvami v boju za kontrolo v delavski stranki. Na eni strani je bil Sidney Hillman in pa "komunist", na drugi David Dubinsky, "social-demokrat" in nekaj druge zmesi. Zmagal je Hillman, pa je Dubinsky s svojimi pomočniki ustanovil "liberalno" stranko. Laži sta imeli na svojem tiketu obe Roosevelt in večino drugih demokratskih kandidatov v New Yorku. Letos je šla liberalna stranka v boj za kandidat republikanske stranke, delavska ali Labor party pa spet za demokratskega.

Tako je "delavska" politika v New Yorku, kjer smo imeli nekoč vzorno, močno socialistično gibanje in stranko, sedaj pa igrajo z delavskimi glasovi oportunisti, ker si v svojih osebnih ambicijah res samostojne delavske akcije ne morejo predstavljati. Kandidate je imela tudi socialistična stranka, ki pa vsled svoje šibke organizacije v newyorškem švigašvarstvu ne pride v upoštev.

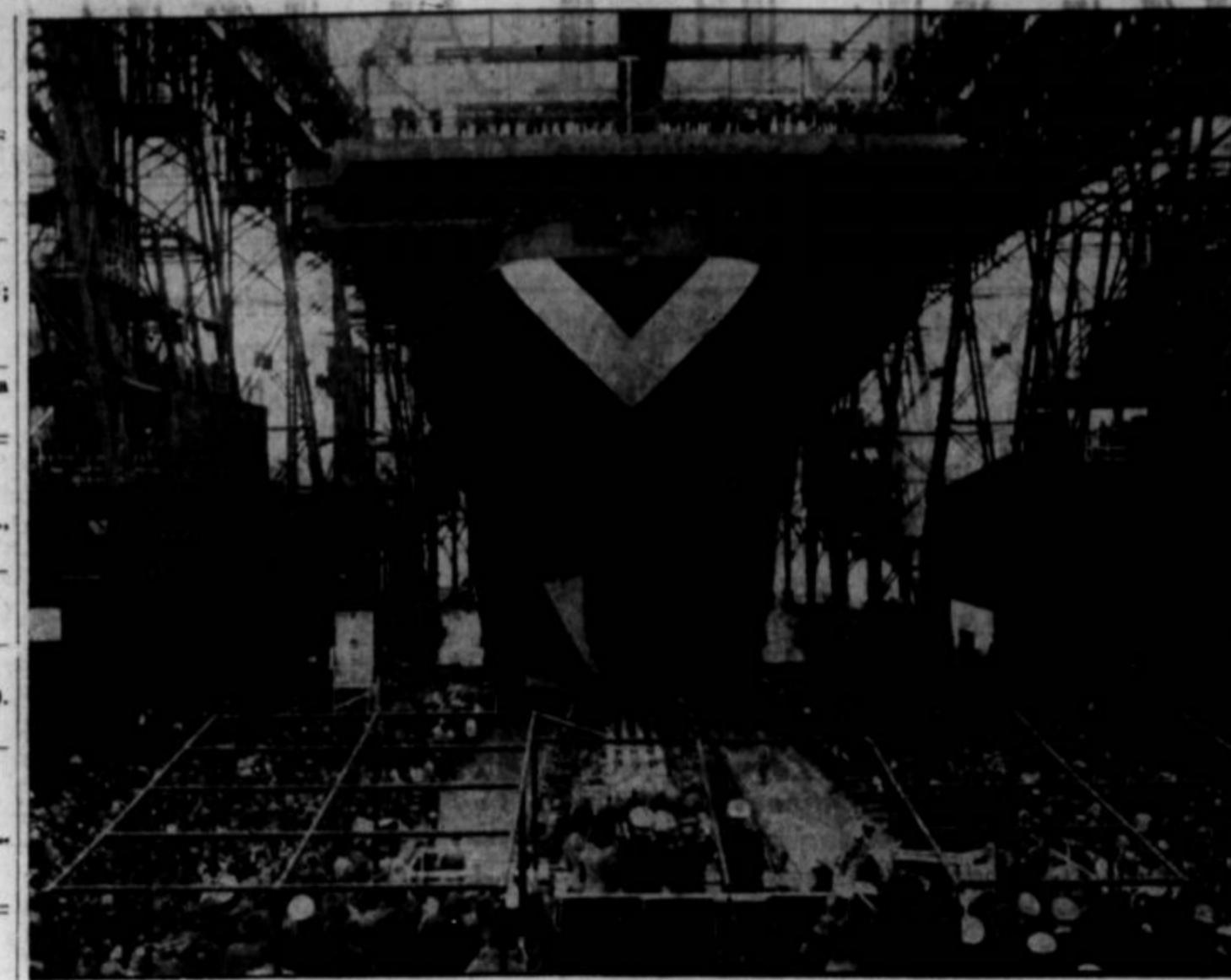
V Bridgeportu, Conn., je bil izvoljen za župana že sedmič socialist Jasper McLevy. Dobil je 10,000 več glasov kot pa kandidata demokratske in republikanske stranke skupaj.

Močno kampanjo so vodili tudi socialisti v Readingu, Pa. Povsod drugod so imeli vse besedo politiki starih, utrjenih demokratskih ali pa republikanskih mašin in "unijski voditelji" pa so imeli priložnost "indorsirati" ter agitirat. Potem pa tarnajo, ko padajo krepelci po glavah stavkarjev.

Ali so Zed. države imperialistična sila,
ne pa dežela miru in nesobičnosti?

Delavski poslanec Rhys J. Davies, ki je član angleške zbornice že 24 let, je dejal v intervjuju s poročevalcem časniške agencije A. P. dne 6. novembra v Clevelandu, da je ta dežela ne le imperialistična, ampak da postaja imperialistična hitreje kot pa Velika Britanija kdaj v svoji zgodovini. Ameriška oborožena sila je sedaj v vseh krajih sveta, je dejal Davies, a vzlč temu Američani smatrajo zgolj Anglijo za veleimperialistično državo.

I nes, dasi so Zed. države v prošlosti posegale po deželah in otokih, ki so bili posest Španije in Mehike, in da smo si vzeli vso Centralno in Južno Ameriko za svojo sfero, v kateri naj pre-



JOŠKO OVEN:

RAZGOVORI

Konferenca med zastopniki delavskih unij ter ravnateljstvom veleindustrijalcev se je pričela v Washingtonu 5. novembra. V večini ni opaziti preveč optimizma kljub govoru predsednika Trumana. Kadar se apelira na razum ljudi, kateri so želi ogromne dobičke za časa vojne, da naj sedaj iz humanitarnega ter patriotičnega čuvstva spremene svojo pozicijo ter dele nekaj sedanjega profita z delavstvom, se menda trka na zaklenjena vrata. Mogoče, da bo konferenca uspešna, mogoče, Ali tisto, kar zahteva delavstvo in tisto kar ponujajo industrij, je v preveliki razdalji, da bi ga bilo mogoče strniti same z bese-dami. Kot izgleda, je razredni boj v polnem zamahu.

Veliko se danes govori o pre-tečih stavkah, ter splošno o kri-tičnem položaju na industrial-nem polju. Meščanski listi pri-našajo kolone gradiva o vprašanju, kje je krivda, in kako rešiti deželo pred mahinacijami delavskih unij. Posebno C.I.O. jim je trn v očeh. In kot vedno, se tudi sedaj obražajo na "dear old public", kot da delavstvo sa-mo ni del publike. Saj mora vendar vsak pameten človek razumeti, ne da bi mu bilo treba biti izšolan matematik, da so živiljenjske potrebuščine že daleko prekošile nakupno moč povprečnih delavskih plač. Ali ka-ko more kdo zameriti tem lju-dem, ko vendar v našem kon-gresu in senatu dobis predstav-nike ljudstva, kateri trdijo, da bi bila katastrofa za deželo, če bi se odobrila minimalna plača 65 centov na uro! Kadar go-vorimo o sijajnih plačah v tej de-želi, vzemimo eno najbogatej-ših trgovin v Chicagu: Marshall i Field department trgovino. V tej trgovini so stavkali nad te-den dni razni tehnični usluž-benci, kot na primer operatorji dvigal in člani drugih strok, kateri potrebujejo v prodajalni. Ti ljudje so zahtevali "sijajno" plača 65 centov na uro. Do sedaj je bila njih plača \$22 tedensko. In s tem preživljaj družino v tej draginji! Pa se ljudje čudijo, če delavstvo zahteva malo poviška!

Anglija ima precej težkih kri-žev na rami. Eden najbolj boleči je židovsko vprašanje v Palestini. Nekdanji ministriki predsednik Baldwin je Židom obljudil dom v Palestini. In da se ni zameril Arabcem, katerih je v Sveti deželi precejšnje šte-vilo, in ker so po veri mohamedanci, katerih je več kot sto milijonov pod angleško oblastjo, je njim isto obljudil. Danes je Anglia v Zagati, ali se zameriti Židom, ali pa Arabcem.

V Evropi je danes nekaj nad sto tisoč Židov brezdomovincev, katerih noč nobena dežela. Palestina je njihova obljudljena dežela, v kateri so že v resnicu napravili velik uspeh. Arabci, kateri se sklicujejo na svojo več kot dva tisočletno posest Palestine, nočajo svojih plemenskih bratov in groze z odprtih bo-jem.

Ameriška vlada je napravila že močen diplomatičen pritisik na angleško delavsko vlado za takojšnjo odprtje imigracije v Palestino. Da se Arabci pripravljajo na resen boj, dokazujejo nemiri v Egiptu in v Palestini.

Osemindvajsetletno boljše-viške revolucije se je praznovalo v Rusiji z velikim sijajem. Po dolgih letih strahovite borbe so imeli priliko slaviti ta praznik v miru. Ali glavni govorniki so naglasali, čeprav je mir dobrjen, da je še zmiraj nevarnost.

Naša aktivnosti

V nedeljo 4. novembra je imel pevski zbor Preseren svoj koncert. Prešeren je menda edini slovenski pevski zbor na zapadni strani Chicaga, kateri je še aktiven in kateri je preživel vojno krizo. Njegovi koncerti so vedno uspešni. V nedeljo 18. novembra bo v isti dvorani velika priredba SANsovih podružnic. Kdor čuti potrebo pomoči naši mlajdem, se je gotovo udeleži. Devetega decembra bo dram-ska priredba soc. klubu št. 1. Rezervirajmo si ta dan.

To mi ne gre
v glavo?



Eno najtragičnejših poročil je članek Constantina Poulosa v reviji "The Nation" z 3. nov. z naslovom: "Greek Tragedy, 1945." Kdor pretaka solze, kaj se godi pod okupacijo rdeče ar-made na Balkanu, naj prečita ta članek. Da se ni zunanja politika Anglie pod delavsko vlado niti za trohio spremenila, je na žalost resnica. Članek je preobširen, da bi ga mogel podrobneje opisati, ali kar se danes vrši na Grškem, se vrši v Indiji, Javi in Malaji. Resnica je, da se kondonira najgrško korupcijo, v kateri sodelujejo ne samo rojalisti, bogati oderuhi in špekulant, ampak vsa fašistična so-drga, katera je bila na vladu pod okupatorji. To je, kar ti ljudje razumejo pod demokracijo — in bi radi upeljali tudi v Jugoslavijo.

Ogrske volitve so nov dokaz, kot so bile že prej finske volitve, da se niso vršile pod ruski-ki. Ako so Združeni narodi res zmagali za trajen mir, ki se ga obljudljali med vojno, čemu sedaj toliko vpitja o atomski bom-be in obetanj nove oboroževalne tekme, to mi nikakor ne gre v glavo!

Ako vam je naročnina potekla,
prosim, obnovite jo čimprej.

POVESTNI DEL

GABRIJELA PREISSOVA:

NEVIHTA

Iz zbirke "Korotanske povesti"

Jedva je utihnilo zvonenje po tehnih stolpov v dolini, je vzplamelo po višinah neštevilno kresov, strel se je začel vrstiti za strehom, da je vsa pokrajina odmevala v slavi večera pred binkostno nedeljo.

Iz Kočeve hiše je odhitel kravji pastir z obema deklama takoj po večerji nekam v kresovom, in kup pripeljanih brezovi hvej je ostal pred hišo nedotaknjen, kakor so ga včeraj zvezeli zložili posli.

"Na nikogar se ne more človek zanesti —" je vzdihnila Kočeva gospodinja, lepa in pametna vdova Katra, prišedla pred kuhinjski prag. Za hišo pod postrejem, kjer je stalokaj voz, kos in grabelj, je čepeila dremajoča na kupcu sena starca beračica. Katra ji je prinesla lonček mleka in kos kruha ter postavila oboje na bruno pred njo; ali starka, sicer tako živahnina v zgoverni, da so jo povsodi radi videli, — danes ni mogla vsel neke nagle oslabosti niti jesti. Toliko, da je pritrila vzdihljaju gospodinje:

"Ah, da, da, da...; moške glave ti manjka povsodi, revica..."

"Ne manjka mi je, ne —" je odvrnila Katra odločeno: "manj skribi bi res imela. Sedaj pa delam za dve dekli — toda se mi vsaj nikogar ni treba batiti in nikogar poslušati. Moški danes niso nič prida — zlobni mirno Katra.

"No, seve; saj človeku to le tako pride na misel," je rekla Jurij skoro malosrčno in, da se je že temnilo, je vendar pogled.

Zato pa Katra ni povesila glave. "Glej ga, na, kako misli o mojih pašnikih;" nevolja ji je napolnila prsi in ji stiskala srce. "Tako mlad in prijazen je" (Katra se je spomnila jasnih, z dolgimi obrvi, obrobljenih oči Jurijevih in njegovih ustnic, tako ljubeznih, kakor ne bi mogla čeče nje laž), "s premoženjem pa zna računati kakor star..."

Ako človek premislja, kaj bi moglo biti in kaj bi rad imel, — pa se to ne more uresničiti — dela res nespametno in zastonj!"

V tem pa je Katra zopet privela oje vozička in se ž njim takoj obrnila, kakor bi hotela oditi v hišo. "Temni se — kakor za dež," je dostavila le, da opravi svoj odhod.

"Temni se, da," je odgovoril Jurij tihom razzaljeno. "Malo že kaplja; predno bo doma, bom že moker do kože!"

"Moral boš teči," je svetovala Katra.

Stemnilo še je že tako, da nista videla drug drugega v obrázju. Jurij je prišlo nekaj na misel. Prijet je tudi za oje vozička in dejal: "Do duri ti bom pomagal." Ko pa je Katra hotela braniti, je dostavil še mehko: "Ne boj se; pazil bom, da ne vzbudim malega."

pogledat na ono stran, kjer strelijo, pa sem pozabil na lise, konja, ki je nevarno bolan... Jezilo bi me, ko bi se mu kaj pripetilo, mene bi pa ne bilo prijem..."

"Saj pri vas stari oče oskrbuje gospodarstvo" — je rekla Katra.

"Pa ima revez tudi rad pokoj; — davno je že dosti njegovih skrbiv... Ko zvečer leže, spi do jutra, ne da bi se prebudil. On sicer toži, da je to huda slabost, — jaz pa sem vesel, da sploh more spati..."

"To je lepo od tebe, da privošči staremu očetu" — je hotela reči Katra; toda ker se ne smemo moški preveč hvaliti, je rekla nekaj drugega. "Kaj pa mu je — Liscu?" — in se sočutno obrnila popolnoma k sosedu.

"Star je žen tudi hudo izdejan" — je menil Jurij.

"Vaš svet je tako neroden" — je pravila Katra — "sama strmina! Pa da vaj saj vsega ne obdelovali, da bi nekaj pustili za pašnike! Na takem zemljišču se ne pridela, niti toliko, da bi se delo izplačalo..."

Jurij je privzdignil klobuk in dejal ne posebno pogumno: "Težko je usodi kljubovati... Ti sočerkat sem si že mislil, da to dvoje posestev, moje in vaše, bi imelo biti — eno; to bi se gošpodarilo! Mi nimamo pašnikov, vam pa jih preostaja... Ali, moj Bog — čemu bi mislil?" — je končal Jurij vzdihnivši.

"Vsek mora obdržati to, kar je njegovega," je odgovorila mirno Katra.

"No, seve; saj človeku to le tako pride na misel," je rekla Jurij skoro malosrčno in, da se je že temnilo, je vendar pogled.

Zato pa Katra ni povesila glave. "Glej ga, na, kako misli o mojih pašnikih;" nevolja ji je napolnila prsi in ji stiskala srce. "Tako mlad in prijazen je" (Katra se je spomnila jasnih, z dolgimi obrvi, obrobljenih oči Jurijevih in njegovih ustnic, tako ljubeznih, kakor ne bi mogla čeče nje laž), "s premoženjem pa zna računati kakor star..."

Zato je dejala glasno s preprvečno odločnostjo in naglo, kakor bi s tem hotela popraviti nepristovljivi molč: "Prav imam, rečeš: 'zakaj bi mislil na to?'"

Ako človek premislja, kaj bi moglo biti in kaj bi rad imel, — pa se to ne more uresničiti — dela res nespametno in zastonj!"

V tem pa je Katra zopet privela oje vozička in se ž njim takoj obrnila, kakor bi hotela oditi v hišo. "Temni se — kakor za dež," je dostavila le, da opravi svoj odhod.

"Temni se, da," je odgovoril Jurij tihom razzaljeno. "Malo že kaplja; predno bo doma, bom že moker do kože!"

"Moral boš teči," je svetovala Katra.

Stemnilo še je že tako, da nista videla drug drugega v obrázju. Jurij je prišlo nekaj na misel. Prijet je tudi za oje vozička in dejal: "Do duri ti bom pomagal." Ko pa je Katra hotela braniti, je dostavil še mehko: "Ne boj se; pazil bom, da ne vzbudim malega."

(Dalje prihodnjič.)

Nekaj drobiža

Chicago, III. — Mogoče je bil profesor Laski pred letom nazaj v pravem, ko je preroval, da se bo "prava vojna" šele privela ko bo druge svetovne vojne konec.

Dvomin, da je bil Laski v zmoti, kot je bil Mojzes, ko je usekal v skalo deset bojnih zapovedi, v katere "civilizirana" krščanska masa še danes ne veruje.

V prvi svetovni vojni je naš pokojni predsednik Wilson proglašil 14 demokratičnih točk. Ali so ameriški demokrati verovati vanje? V minuli vojni je pokojni Roosevelt proglašil štiri pojntne na atlantskem čarterju. Ali mar ameriški demokrati realno verujejo vanje? V svojem nedavnem govoru na dan ameriške bojne mornarice je predsednik Truman proglašil novih dvanaest točk. Ali mu svetovna masa veruje?



TRIJE POLJSKI PATRIOTI, PREDNO SO BILI USTRELJENI. To sliko so našli na Poljskem ne-davno v stanu poljskega podtalnega gibanja proti nacijem, ki je bila sneta v hipu predno so nacija v te tri svoje žrtve oddali salvo. Oba obsojena na desni sta se držala pogumno, a obsojenu na levu pa se pozna, da je bil v smrtni groz.

Torej sem končno prišel do prepricanja in zaključka, da je na svetu še vedno preveč hinavskih nevrjetnih Tomažev. Kristjani ne verujejo v 10 božjih zapovedi, realni demokrati po svetu pa ne verujejo v fraze proglasenih tridesetih točk današnje demokracije.

Tako gotovo, kot za nočjo posveti beli dan, se svetovna ignorantna masa že danes zaveda, da je 10 božjih zapovedi zanj samo en izhod: oprijeti se Karl Marxovega evangelija: "Delavci vseh dezel, združite se! Izgubiti nimate ničesar kakor verige v pridobite si lahko ves svet." Počasi a gotovo se tudi Marxove "sanje" spreminjajo v realnost.

John Chamazan.

Raznoterosti

Bridgeport, O. — Ker se v "Proletarju" že dolgo nisem oglasil, me nekateri vprašujejo, kaj je vzrok. Zaposlenost od junija do noči, in moje zdravje, ki me odosti dela odvrača, to je vzrok.

Minule tedne je bilo odpuščenih mnogo naših fantov iz armade, da je v dvorani na Boydsvillu zopet precej živo. Sedaj delujemo kar je v naši moči, za veliko plesno veselico. Vršila se bo v soboto 24. novembra pod avspicijo tukajšnje postojanke št. 33 SANS. Ves prebitek gre za takojšnjo pomoč našemu trpečemu narodu v stari domovini. Ne bom razkradal, kaj vse je ta narod prestal v petletni borbi proti okupatorjem in kvizilngom iz svojega lastnega naroda, ki so po porazu usili čez meje pod varstvo Vatikana, Angležev in Američanov. Pisma, ki prihajajo iz tukajšnjih občin, so bili zelo vesel Francetove družbe, a so hitro odšli, jaz pa nazaj svoje delo izgotoviti.

Nedavno me je presenetil s svojim obiskom na dečiu Frank Barbič, ki je bil na poti proti svojemu domu s poseta pri sestri v Pa. Z njim je bil tudi sin Evgen, ki je odpuščen iz armade (v nji je imel čin kapitana), mladi Sašek in pa žena Barbivega sina. Njen moj je še v vojni službi kot poštar v New Yorku. Obisk je bil povsem nepričakovani, zato nisem bil nič pripravljen, da bi jih s čeni postreljali, tudi z mlekom ne. Drugič, Barbič, namigni v napred, da prideš, pa bo drugač! Vseeno sem bil zelo vesel Francetove družbe, a so hitro odšli, jaz pa nazaj svoje delo izgotoviti.

Dopis Big Tonyja iz Oaklan-

da v Proletarju z dne 31. okto-

bra je bil zelo interesantan. Sko-

da, ker Tone večkrat ne piše,

kajti on je vedno poln humorja,

kar v dopisih mnogo šteje. Le

naprej Tone, se bova pa na pu-

stni torek zopet v "šajtrji" vo-

zila... Kajne, spomine na Kan-

sas je prijetno obujati.

ki čutijo zanje v njihinem trpljenju in jim hočejo pomagati.

Odbor podružnice se bo potrudil, da bo priredba v vsakem oziru čimboljše uspela. Seveda, to bo mogoče le ako rojaki poskrbe, da dobimo čimvečjo udeležbo. To je najboljši način kooperacije. Pridobite svoje prijatelje in znance, da pridejo z vami. S tem bomo rešili svojo čast kot Slovenci in pomagali svojim bratom in sestram v domovini. Orkester bo prvoroden in posnetki bodo postreženi po naši najboljši moći.

Pričakujemo, da bo Družinski kolendar kmalu izšel. Poročano je, da bo vsebinska pestra in bo ležbo eden najboljših, kar jih je bilo izdanih. Res je par centov dražji, kar se ne da pomagati, kajti cene v tiskarni in pariprija so se zelo podražile spet letos in tudi lani, kot je razvidno iz upravnikov in drugih poročil.

Naročite ga povsod čimveč izvodov, tod okoli pa od mene, kot sem to delo (razpečavanje kolendarja) vršil že dolgo vrsto let. Pošljite ga tudi svojem v domovino, ki ga bodo zelo veseli.

Nedavno me je presenetil s svojim obiskom na dečiu Frank Barbič, ki je bil na poti proti svojemu domu s poseta pri sestri v Pa. Z njim je bil tudi sin Evgen, ki je odpuščen iz armade (v nji je imel čin kapitana), mladi Sašek in pa žena Barbivega sina. Njen moj je še v vojni službi kot poštar v New Yorku. Obisk je bil povsem nepričakovani, zato nisem bil nič pripravljen, da bi jih s čeni postreljali, tudi z mlekom ne. Drugič, Barbič, namigni v napred, da prideš, pa bo drugač! Vseeno sem bil zelo vesel Francetove družbe, a so hitro odšli, jaz pa nazaj svoje delo izgotoviti.

Roznati pošti v Jugoslavijo

Zračna pošta iz Zed. držav v Jugoslavijo je bila odprta 16. oktobra, ob enem tudi v Grčijo in Italijo.

Po zračni pošti smete poslati v Jugoslavijo pošiljatve do en funte teže, enako v Italijo in Grčijo, v Gorico, Trst, Pulj, Zader, Istru in Reku pa samo do dve uncii teže. Poština po zračni poseti je 30c za vsake pol unce teže.

Če ne morem priti v nebesa drugače kot s politično skupino, potem sploh nočem tja. — Jefferson.

VELIKA PRIREDITEV SANSA V CHICAGU

Chicago, III. — Vsi Slovenci tu in v okolici so vabjeni, da pridejo na veliko prireditve skupnin SANSOVIH podružnic v Chicagu v nedeljo 18. novembra v dvorani SNPJ, 2657 So. Lawndale Ave. Pričetek programa bo točno ob 3. uri popoldan in to ne na slovenski čas pol ure pozneje, pač pa v resnici točno ob 3. treh. Občinstvo prosim, da to upošteva. Kot je bilo že poročano, bomo imeli govornika iz Jugoslavije, in že to mora biti dovolj vzroka za vsakega Slovence, da se te prireditve gotovo udeleži. Nastopajo poveljni zbor: Ženska zveza, Prešeren, Mladinski krožek SNPJ itd. Tudi bo vsakega zanimalo kazanje slik iz nemških mučilnic oziroma taborišč, kakor tudi slik o osvoboditvi Beograda. Po programu bo prsta zabava v ples. Igral bo dobro znani Možina trio. Pridite! Slišali boste pravo resnico o borbi, ki se je vrisala za osvoboditev Jugoslavije, i nob enem boste storili vašo sveto dolžnost, katero imate napram vašemu lastnemu narodu v starem kraju.

Za centralni odbor SANSOVIH podružnic,

Anton Krapenc, predsednik.

DR. S. ZORE PRIDE NA SHOD

Detroit, Mich. — V nedeljo 25. nov. nas bo posetil dr. Slavko Zore, ker se želi seznaniti s tukajšnjimi Sloveni. Dr. Zore je bil aktivno v osvobodilni borbi dolgo časa in bo iz svojih skupnih lahkovo veliko povedal. Shod, na katerem bo govoril, se prične ob treh pop. v Slov. narodnem domu na John R., po shodu pa bomo imeli prijateljski pogovor in večerjo. Vabimo vse Slovene, kateri imajo srce namesto kamna, da pridejo na shod. Vstopnina je prostota, vendar je na mnogih naših shodih priredba v povod se je ljudem takoj prikupil. Govori poljudno, od srca do srca, in pripoveduje o delu in ciljih nove Jugoslavije, in o borbi, ki so jo vršili partizani proti okupatorjem in izdajalcem. Nikomur ne bo žal, ki ga pride poslušati.

Jože Koršič.

ZRAČNA POŠTA V JUGOSLAVIJO ODPRTA

Zračna pošta iz Zed. držav v Jugoslavijo je bila odprta 16. oktobra, ob enem tudi v Grčijo in Italijo.

Po zračni pošti smete poslati v Jugoslavijo pošiljatve do en funte teže, enako v Italijo in Grčijo, v Gorico, Trst, Pulj, Zader, Istru in Reku pa samo do dve uncii teže. Poština po zračni poseti je 30c za vsake pol unce teže.

Ce ne morem priti v nebesa drugače kot s politično skupino, potem sploh nočem tja. — Jefferson.

BARETINCIC & SON POGREBNI ZAVOD

Tel. 20-361

424 Broad Street
JOHNSTOWN, PA.

POSLUŠAJTE</h3

Ameriška in angleška vlada zahtevati mednarodno kontrolo nad plovbnimi rekami in kanali v Evropi – čemu?

Donald Bell, ki piše za novinsko agencijo ONA, je o predmetu, označen v gornjem naslovu, napisal daljši članek, na katerega pa ni povsem točno odgovoril, ker je pač cenzure še vedno veliko po svetu. In pa ker je med časnikarji še veliko ogibanja resnic.

Vendar pa je situacijo glede angleške-ameriške zahteve po mednarodni kontroli nad plovbo v Evropi opisal priljčno dobro. Njegov članek se glasi:

Notranje водne ceste so bile v zgodovini razvoja Amerike velike pomena – zato je tudi razumljivo, čemu sta predsednik Truman in zunanjki minister Byrnes prepričana, da so водne ceste Evrope sličnega pomena in važnosti tudi za Evropo.

Gospodarski magnati Evrope in njeni politični pravki bodo le s težavo razumeli zakaj ta nednadi interes ameriških državnikov za evropske водне ceste. Evropsko časopisje bo imelo mnogo dela, ako bo hotelo prepričati svojo javnost, da je nastal radi tega vprašanja velik in globok spor med velikimi zaveznički.

VAŽNOST SANSA

Chicago, Ill. — Ko smo ustavili Slovenski ameriški narodni svet, je bilo brenje mnogih, da je takša organizacija za ameriške Slovence brezpomembna, ker radi nejasnosti kaj se godi v stari domovini, ne bo mogla vršiti svoje naloge. Radi tega je bila agitacija v pridobivanju članstva v začetku otežkočena, in morda je to največji vzrok, da se organizacija ni tako razširila, kakor je bila naša želja. Da ameriški Slovenci potrebujejo organizacijo kot je SANS, to vidimo danes, ker nam je bilo potom nje omogočeno izvršiti veliko agitacije med Američani in da v bodoče jo čakajo še velike naloge. Njeno delo se še le komaj pričenja. Kdor ni slep, ta lahko vidi, ka so sistematično že pričeli prihajati v to deželo propaganda proti novi Jugoslaviji. To pa največ radi tega, ker je tamkajšnje ljudstvo pometlo iz države korupcijo in njen družbeni red. Zato toliko vika in krika o komunizmu in komunistih, kateri vladajo Sloveniju in Jugoslavijo. In kar enkrat toliko bojazni, koliko bo trpelo dobro slovensko ljudstvo pod komunistično diktaturom. Človek se nehote vpraša, kje so bili ti prijatelji naroda takrat ko je padal po tistem ljudstvu avstrijski bič, za katerega smo v cerkvah in šolah molili in za njim bič srbske diktature, katera je omogočila, da so tujci izrabljali bogastva Jugoslavije in tamkajšnje ljudstvo.

Rusi se ne nameravajo zadovoljiti z internacionalizacijo Dardanele. Zahtevati so od Turkov, da jim zajamčijo neoviran prehod skozi ožine ne glede na to, ali je vojna ali mir. Amerika in Anglia pa sta mnenja, da bi morale biti odprte vsem narodom brez razlike na podlagi polne enakopravnosti. Rusi so mnenja, da je Črno morje nihovo in naglašajo, da niso nikdar zahtevali udeležbe v problemih in upravi Panamskega prekopa, ki je največja važnost za vse narode na svetu. Panamski prekop pa je ravnotako važen za obrambo Zahodne hemisfere kot so Dardanele za obrambo južne Rusije.

Molotov je torej odklonil in Dardanele niso bile na razpravi v Londonu, kjer so se vršili vroči diplomatični boji, da bi ostala Rusom pot v Sredozemlje zaprta. A kaj s Kielskim kanalom? Predsednik Roosevelt je predlagal Stalini in Teheranu, da naj postane Kielski kanal z malim zaledjem svobodna državica pod mednarodno upravo, in da bi mogla Rusija igrati dominantno vlogo v tej upravi. Na ta način bi dobila Rusija prost izhod iz Baltiškega morja, dočim bi imela zahodne sile dostop skozi ožino med Dansko in Norvežko.

Rusi so ta predlog z navdušenjem sprejeli, toda Churchill ni bil zadovoljen. Sedanji predlog popolne internacionalizacije Kielskega kanala je precej drugačen in pomeni, da zahodne velesile odstopijo od Rooseveltovega predloga v Teheranu. Rusom je dobro znano, da bo v mednarodni komisiji mnogo glasov, ki bodo sovjetsko Rusijo vedno preglasovali, tako da zato ne bo prostega izhoda iz Baltiškega v severno morje.

Frank Alesh, tajnik podružnice št. 25.

V francoski zbornici

31 žensk

V novi francoski zbornici ali konstituenti je 31 žensk, kandidiralo pa jih je vanjo 258. Ženske v Franciji so imele volilno pravico sedaj prvič v zgodovini svoje dežele. Izmed izvoljenih 31 žensk jih spada 16 komunističnih strank, šest socialističnih, 8 pa novi stranki republičanskega gibanja.

Tako se je dogodilo, da je v francoskem parlamentu sedaj več žensk kot pa v angleškem ali v ameriškem Kongresu, dasi imajo ženske v Angliji in v naši deželi volilno pravico že mnogo let.

Dobički se bodo nadaljevali

Tajnik zakladniškega departmента Fred M. Vinson pravi, da bodo dobici korporacij v prihodnjem letu znašali najmanj osem milijard dolarjev.



AMERIŠKI VOJAKI NA JAPONSKEM so se z "gejšami" ter drugimi japonskimi dekleti zelo hitro seznanili. Pravijo, da imajo z njimi "fine čase", posebno na plesu.

DRUŠ. PIONEER SNPJ

PRAZNUJE 20-LETNICO

Chicago, Ill. — Društvo Pioneer SNPJ je prvo angleško poslujoče društvo te jednote, in prvo, ki je bilo ustanovljeno iz mladinskih vrst. Sedaj je to društvo že dvajset let staro in se ne more več imenovati mladinskovo, ker se je ob svoji ustanovitvi. A vendar je polno svežega, mladostnega življenja in razvilo se je dveh desetletij v največje društvo SNPJ.

V soboto 24. novembra bo svoj jubilej proslavilo z veliko zabavo, ki se bo vršila v obreh dvoran SNPJ. Tudi ples bo v obema. In vstopnina je samo 50c. Vsi prijatelji društva in dobre zabave so vabljeni ta večer med naše pionirje iz druge generacije.

NORTH SIDE VABI

Chicago, Ill. — V soboto 17. novembra prirediti v Aldine Hall, 911 Armitage ave., veselico društvo Slovenski dom št. 86 SNPJ. Vstopnina je 50c. Ta dvorana je znana že iz mnogih prejšnjih priredb tega društva. Ako se pripeljete s Halsted St. karo, izstopite na Armitage (2000 block) in imate še blok zapadno po Armitage do dvorane.

Veselice druš. "Slovenski dom" so bile še vselej dobro obiskane in tako se tudi sedaj nadejamo velike udeležbe. Igral bo Možina trio. Torej pride omenjeno soboto na naš north side tudi iz zapadne in južne strani mesta, da se boste zabavili skupno z nami. — T.

PRIHODNJA DRAMSKA PREDSTAVA BO 9. DECEMBRA

Chicago. — Culi ste že, ali pa citali, da se dramski odsek kluba št. 1 JSZ pripravlja na vprizoritev veseloigre v treh dejavnih "Hiša gospoda Harringtona". Vršila se bo 9. dec. v dvorani SNPJ. Prične se ob 3. pop. Končani igri bo plesna zavaba.

Veseloigre na našem odru že precej časa ni bilo. In sedaj pa, kakor nalašč, vprizorjena bo ob času, ko se naš fantje iz končane vojne vračajo in se svet polagoma pripravlja spet na "normalne razmere", v katerih človeku ni treba vsako minuto

PRISTOPAJTE K

SLOVENSKI NARODNI PODPORNI JEDNOTI

USTANAVLJAJTE NOVA DRUSTVA. DESET CLANOV(IČ) JE TREBA ZA NOVO DRUSTVO

NAROČITE SI DNEVNIK

"PROSVETA"

Naročnina za Združeno državo (izven Chicago) in Kanado \$6.00 na leto; \$3.00 za pol leta; \$1.50 za četr leta; za Chicago in Cicero \$7.50 za celo leto; \$3.75 za pol leta; za inozemstvo \$9.00.

Naslov za list in tajništvo je:

**2657 So. Lawndale Avenue
Chicago 23, Illinois**

HELP WANTED

JANITRESSES — MOPPERS

MICHIGAN AVENUE OFFICE BUILDING

Fine Working Conditions — Steady Work — Good Pay

Vacations with Pay — Short Hours

(Kindly Foreman)

LONDON GUARANTEE & ACCIDENT BUILDING

360 NORTH MICHIGAN AVENUE

See Mr. Trohan after 5 o'clock

WE NEED MEN — AT ONCE

JIG BORING OPERATORS (Experienced)

ALSO

SHIPPING CLERK

ABLE TO KEEP RECORDS ETC.

PERMANENT WORK

GOOD SALARY

PLUS A GOOD COMPANY TO WORK FOR

APPLY

METRO TOOL & GAGE CO.

PHONE KILDARE 8123

GIRLS AND WOMEN

WANTED

TO MARK LINING

PERMANENT WORK — GOOD PAY

J. P. SMITH SHOE CO.

671 NORTH SANGAMON STREET

Secure your Future with a old Establishment

WE NEED

CABINET MAKERS, BENCH AND MACHINE HANDS AND

ALL AROUND WORKERS

Good Pay for Good Men. — 47 Hours Work

APPLY AT ONCE

RINEHIMER BROS. MNFG. CO.

ELGIN, ILLINOIS

OPERATORS

Must be experienced on
SEWING MACHINES

Good wages Steady job

PLEASANT WORKING
CONDITIONS

APPLY AT ONCE

Charles F. Clark, Inc. 1403 W. Congress

HAYMARKET 0700

WOMEN

TO PACKAGE

MEDICINE and DRUGS

Good starting wage

Automatic increases

Free Bus Service to plant from Chicago and Evanston

WYETH, Inc.

8100 McCormick Blvd.

Independence 2400

MEN

to receive and ship

MEDICINE and DRUGS

No experience necessary. steady work; automatic wage increases

Paid holidays, vacations, sick

leaves

WYETH, Inc.

251 EAST GRAND AVENUE

Delaware 6101

Stenographers

TYPISTS

Comptometer operators

FULL TIME POSITIONS

Immediate discount privilege

APPLY EMPLOYMENT OFFICE

Room 15

Administration Building

HOMAN and ARTHINGTON

Sears Roebuck & Co.

TAILOR

Good buttonhole maker, armhole baster, finishing and other work on fine custom clothes. Also all around tailor on hourly or weekly basis. Good salary. Permanent

Good future

TRIANGLE TAILORS

502 S. Wells St. 4th Floor

WEB. 4288

MEN — MEN — MEN

Bricklayers

STEADY WORK

Phone Newcastle 4920

Room 412

Tel. Cen. 1209

DRAFTSMEN

Structural Steel Detailers

Experienced Men Preferred

Best Opportunity for Advancement

265 WEST WACKER

Room 412

Tel. Cen. 1209

Help Wanted

Bell Fibre Products Corp.

NEED

Iz SANsovega urada

3935 W. 26th St., Chicago 23, ILL.

SANS nabral za pomočno akcijo \$103,804.75

postojankam JPO-SS in posameznikom izrekamo na tem mestu za poslane prispevke iskreno zahvalo.

V istem času so naše podružnice, podporni društva in posamezniki prispevali za politično akcijo SANSA \$2,036.39. Če upoštevamo dejstvo, da SANSA podpira Zdrženi odbor v znesku po \$1000 na mesec, tedaj zgoraj prejeti prispevki še od daleč ne zadostujejo za kritje vseh SANSoovih izdatkov. Segati je treba v rezervo. Na naše podružnice in posamezne člane torej apeliramo, da imajo v mislih tudi našo politično akcijo, ki je še vedno nzbodno potrebna. Za svojo lastno upravo so SANSAvi stroški zelo nizki, ker je veliko našega dela opravljenega brez vsakega plačila. Imamo pa redno administracijske stroške, ter našo obligacijo napram Zdrobooru, ki dela v glavnem med ameriško javnostjo, vsled česar je neobhodno potrebno, da so ti stroški kriti iz rednih dohodkov ter da se naša rezerva ohrani za najne nepredvidene stroške v bodočnosti.

Prvi finančni prispevek nam je poslala 10. oktobra lanskega leta naša agilna podružnica št. 33, Bridgeport, Ohio. Pridružile so se ji druge, apel za takojšnjo pomoč je podprla večina postojank JPO-SS, velika večina naših podpornih organizacij, društev ter posameznikov. Ko zaključujemo prvo leto našega prizadevanja za čim večjo materialno pomoč Jugoslaviji, nam kažejo številke naslednje rezultate:

Finančni prispevki za relifno akcijo potom SANSA znašajo \$103,804.75 do 7. nov. 1945. Naši Slovenci so nadalje prispevali do \$20,000 v gotovini, katera vsota ni šla skozi SANSoov urad, temveč je bilap oslana naravnost na blagajništvo v New York. Istočasno so naši ameriški Slovenci nabrali nad sto ton različnega materiala — oblike, perila, odej, čevljev, raznovrstne hrane, mila, medikalij in drugih skrajno potrebnih stvari, kar je vse bilo odpeljan v Jugoslavijo ter tam tudi prejet. Nabranlo blago predstavlja ocenjeno vrednost nad \$200,000. Poleg tega so Slovenci prispevali za pomočno akcijo WRFSSD tudi potom skupnih jugoslovenskih odborov po raznih naselbinah, in to v denarju in blagu. Naša kolektivna prizadevanja na relifne mpolju torej znašajo najmanj \$350,000 vrednosti.

Do 30. septembra je WRFSSD nabral v gotovini \$722,617.56, v blagu pa \$686,325.46, torej v skupni vrednosti \$1,408,942.98 v enajstih mesecih. Pošiljke poslanega blaga predstavljajo vrednost \$1,001,749.84, od katerih vse je bilo v oktobru poslano za \$390,670.82. Če primerjamo te številke s prispevki ameriških Slovencev, tedaj lahko ugotovimo, da predstavlja slovenski delež nabrane in odpeljane podpore 25% od celotne vrednosti.

Dasi SANSA radi drugih kampanj ni vodil posebne kampanje za relifno akcijo, smo v zadnjih osemih tednih vseeno prejeli v gotovini \$7,574.35 za našo skupno pomočno akcijo.

(Op. u.—Seznam posameznih prispevateljev smo morali zaradi pomanjkanja prostora opustiti.)

Vsem podružnicam SANSA,

poleg drugih točk. Kot glavni govornik pa nastopi bivši partizanski podpolkovnik in sedanji svetnik pri jugoslovenski ambasadri v Washingtonu, dr. Slavko Zore. S tem se nudi čikažanom priliko, da slišijo besede o svoji rojstni domovini iz ust človeka, ki se je aktivno boril med slovenskimi boreci za svobodo Slovenije. Prepričani bodite, da vas ta govornik ne bo razočaral.

Dan pred te prireditvijo, to je v soboto 17. novembra, pa se vrši v Chicagu redna seja izvršnega odbora SANSA, katere se bosta po možnosti udeležila tudi dr. Zore in naš častni predsednik Louis Adamčič, ki bo po svojih poslih istočasno v Chicagu.

Predvajanje filmov

V prihodnjih štirih tednih

bodo zaporedoma predvajani

zvočni filmi o nemških grozodej-

stvih v koncentracijskih tabori-

ščih, alj zvočni film o osvobodit-

v Biogradu, ali ova, v nasled-

njih naselbinah:

Nedelja 18. nov. v Chicagu, skupne podružnice SANSA. Govori dr. Zore.

Nedelja 25. nov. v Denverju, podružnica št. 50 SANSA. Govory Anthony Jersin.

Nedelja 2. dec. v La Sallu, po-

družnica št. 49 SANSA. Govori Mirko Kuhel.

Sobota 8. dec. v Waukeganu, lokalni odbor.

Nedelja 9. dec. v Milwaukeeju, lokalni odbor.

Sobota 19. januarja 1946 v St. Lousu, podružnica št. 23 SANSA.

Podružnice, ki bi želele katalogat katerega teh filmov v svoji naselbinah, se naj obrnejo za posnajnila SANSoov urad.

Ob volitvah v Jugoslaviji

Zadnjo nedeljo so se vrstile po vsej Jugoslaviji narodne volitve za zvezne poslanke in senatorje za ustavodajno skupščino. Ko pišemo te besede, se volitev še niso vrstile. Trdno smo prepričani, da bodo te volitve svoboden izraz mišljenja in prepravljanja ogromne večine slovenskega naroda in drugih narodov Jugoslavije. Nasprotne stranke, zavedajoč se ogromnega poraza na volišču, so zadnji trenutek umaknili listo svojih kandidatov ter tako nudile priliko narodni reakciji, da že naprej tuli v vpije o "nedemokratičnih volitvah". Vsekakor pa bodo te volitve najbolj svobodne, najbolj demokratične in najbolj vsenarodne, kar je bilo kdaj v Jugoslaviji. Izdajalci svojega naroda so izgubili pravico do glasovanja in do izvolitev. Politične stranke, ki so bile naklonjene fašizmu in odpirale vrata nemški peti koloni, ki se je že pred invazijo vgnedila in zaledila v Jugoslaviji, nimajo pravice do političnega izražanja. Odločevali bodo oni, ki so se borili za svojo domovino, ki so trpeli, ki so jo osvobodili. Reakcija je izgubila svoje pravo. Drugačne volitve bi bile farsa.

Mirko G. Kuhel, tajnik.

Ljudska naivnost je ogromna. Pripravljena je sprejeti za resnico vse, kar ji natvezo "veliki ljudje".

Tri generacije zdravja in zadovoljstva



Skozi generacije je skrben oče daljal nasveti svojemu sinu in sole svojih izkušenj. Skoro 60 let, ali tri generacije, so Slovani uspešno rabili, dobro pripravljeno TRINERJEVO GRENKO VINO z VITAMINI BI, ki je okusno in lahko odvajalno sredstvo. Pospeši začasno olajšanje glavobola, ki je posledica zapeke. Rabite ga po navodilih. Poskusite to izredno zdravilo, pripravite ga ostalim v družini in svojim prijateljem. Dobite ga v vseh lekarnah in drugih trgovinah.

Joseph Triner Corporation
4053 W. Fillmore St., Chicago

24, Ill.

KOMENTARJI

(Nadaljevanje s 1. strani.)

kajti kdo ve, pokakl potih si je na grabil toliko denarja! Tri milijone je bilo v ameriških bankovcih, štiri milijone pa v angleških. Na švicarski meji so prišli v vlak francoski carinski uradniki, da eni preiščejo prtljago in drugi pa koliko denarja ima kdo pri sebi. Vse je bilo v redu, dokler ni eden carinjar iztaknil pod sedežem skrit zavoj, ga razvrlj v strmel z drugimi carinariji in potniku vred. "Čegav je ta denar?" je vprašal. Nihče, prav nihče se ni hotel oglasiti, najmanj pa seveda tisti, ki ga je skušal odnesti na varno. Kajti vedel je, da mu bo itak ves zapisan, in če se še oglasi, ga bodo edvseli nazaj v Pariz in zaprli. Veliko takih titotapstev pa se posreči, zato pa je v Ameriki, v Angliji in v Švici največ takih beguncev, ki so z denarjem dokaj dobro založeni. Morada je bil v istem veku še kdo, ki je imel slično "zalogo" s sabo, ne da bi jo carinari mogli iztakniti.

Ohijski governer Lausche je v svoji službi v Columbussu razočaral mnogo unijiske voditelje, posebno CIO, ker so oni najbolj agitirali zanj. List avtne unije CIO v Ohiu "Ammunition" pravi v svoji oktoberški številki, da Lausche unijiskim delavcem, ki so zanj agitirali in glasovali, slablje izkazuje svojo hvaležnost. Prijema ga, ker je tako laskavo nastopil v radiu z Eddijem Rickenbackerjem. Eddie je namreč smrten sovražnik unijiskega delavstva. Njun pomenek je bil oddan po radio omrežju širom dežele. Unjam CIO se je zameril tudi vsled svoje pretnje v zadnji stavki delavcev v tovarnah gumija v Akronu, če, da jih bo "draftal" (primoral) v delo. Odbor politične akcije CIO, ki je trošil novice v kampanji za izvolitev Lauscheta, je za eno skušnjo bogatejši. Nesmiselno je agitirati za take kandidate, ki so ti najbolj prijatelji le kadar iščejo glasove, potem pa se družijo z ljudmi a la Rickenbacker, Kaltenborn itd.

V depeši iz Rima je bilo v nekaterih ameriških listih poročano, da zvezni senator Claude Pepper iz Floride, ki je na potovanju po Evropi, od Titove vladne ni dobil dovoljenja za obisk v Jugoslavijo. Vest je bila izmišljena. Kajti Pepper je bil tam in v Beogradu pogosten ter v dolgem pomenu ne samo s Titom, ampak tudi s srbskim opozicioncem Milanom Grošom ter drugimi važnimi osebnostmi.

Idalecio Prieto, ki je bil v španski republikanski vladni ministrski naredne obrambe, je v kortezu v zamejstvu (španskega republikanskemu parlamentu, ki ima svoj sedež v glavnem mestu mehiške republike) dejal, da vlade demokratičnih sil očividno ne misijo prekiniti diplomatskih odnosov z diktatorjem Francom in da bi bilo vsočno nadaljnjo upanje v to iluzija. Prieto velja za desničarskega socialista, zato vsled njegove zmernosti njegove besede toliko več veljajo. Španski republikanci se torej ne zanimajo, kaj bo z demokracijo n. pr. na Balkanu, ampak toliko več vprašajo, kaj je z demokracijo v vladah demokratičnih delž? Čemu neki se v Washingtonu in Londonu toliko dušajo v prid demokracije na Poljskem, v Bolgariji in Rumuniji, pa v Jugoslaviji, a nič pa ne store zanj v Španiji? "Njihove besede so eno, a dejanja pa drugo," je dejal Prieto. "Ljudstvo teh delž je za prejem s Frankom, a viade pa ne," je dostavil. Izmed velesil je Rusija edina, ki jo odločno za vzdrževanje španskega fašizma. In ona je edina, ki nima s Francovo vladom nikakršnih diplomatskih temveč samo sovražne odnosaje.

Senator Wheeler iz Montane je dejal, da kdo označuje Jugoslavijo, Bolgarijo, v Rumunijo za demokratične dežele, izreka "gorostašno šalo". Ampak nad pomanjkanjem demokracije v njih se ne pritožuje šele od kar so v njih ruske namesto Hitlerjeve čet. Dokler je po Evropi Hitler lomastil, in dokler ni bilo napada na Pearl Harbor, je senator Wheeler z drugimi izolacionisti in "America firsterji" storil vso kar je zmogel, v senatu pa je izpuščen.

Sedem milijonov dolarjev, in to v gotovini, ki jih ni nihče hotel priznati za svojo imovino! To poroča UP iz Londona 8. nov. V veku, ki vozi med Parizom in Bernom, se je to dogodilo. Eden potnikov je bežal iz Francije s tem denarjem, da ga spravi na varno v Švici. V Franciji bi ga

tu in drugje, da bi ta dežela ne mignila niti s prstom v bran demokracije ter podjarmilih ljudstev v Evropi. Torej ima tudi on dvojno mero. Ni bil za boj proti Hitlerju, je pa za boj s Stalinom.

Chicago Tribune je list, v katerega se zateče vsakdo, ki ima kaj "važnega" povedati, n. pr. teritorij v Jugoslaviji. Odprt je velesrbski propagandi in propaganda ubežnih hrvatskih ter slovenskih katoliških škofov. Kajti škofo se nekaj! Njim se izplača dati prostor, če imaš na meni grizti državo, ki si prizadeva izvleči se iz vojnih podprtij v razvalin starega reda ter prizeti novo življenje. V uredništvu čikaške Tribune dobro vedo, da so ubežni jugoslovenski škofo službovali na Hrvatskem in v Bosni kvizilngu Pavečnu in Hitlerju, prej pa tudi Mussoliniju, in slovenska višja hierarhija pod škofov Rožmanom na celi pa od kraja Mussoliniju in potem Hitlerju. To niso več škofo, to so izdajalci, in samo vsled težje imajo slavo vest. Zavedajo se zločina, ki so ga storili nad narodom — in samo zato so zvezali.

Sovjetska unija in USA zelo v nesoglasijah

(Nadaljevanje s 1. strani.)

led tega, ker se hoče s Trumanom in pa kanadskim premierjem Kingom dogovoriti glede "usode" atmoske bombe, in predvsem pa o odnosih s Sovjetsko unijo.

Molotov je v svojem govoru 7. nov. dejal, da je Rusija za mir po vsem svetu, a ob enem pa je poudaril, da ona mir drugače razume kot pa zapadne države s tem je misil predvsem Anglijo in Zed. države. Temeljni vzrok spora med Anglijo in Rusijo je Sredozemje, vstevši Balkan. In Rusija ima v tej tekmi prvenstvo, ker obljublja naredom svobodo, dočim je angleški imperializem zmerom slemel le na privilegiranih slojih.

Dočim Anglija želi ohraniti Sredozemsko morje za svoje jezero, pa se Rusiji odrekla istočna-

slovene celo svoboden izhod iz Črnega morja, je povsem umevno, da se tu kresejo med sabo interesi dveh dežel, ki nimata nič skupnega med sabo, vendar živita vsa dolga desetletja več ali manj v prijateljskih odnosih. Tako bo tudi v bodoče.

Strah bogatašev

Eden največjih predsednik proti Rusiji — tega se ne sme pozabiti — je njena temeljita odprava privatne svojine.

Ne jezi jih to, da je v Jugoslaviji Tito krmar vlade. Hugo jim je, ker posega po privatnih posestvih, in jih deli med kmete. In bankirje pa, ker je podržal rudnike in industrijska podjetja, ki so bila prej last večinoma tuji kapitalistov.

Samo zato je toliko borbe proti "Titovi" Jugoslaviji. Ako bi ostala pod Petrom, pa bi bilo vse dobro.

Ker pa je na čelu ten dežel USSR, s svojim kolektivnim gospodarstvom, se posedujoči slovje boje, da se ta "bolezen" lahko razširi celo v Zed. države. Zato toliko vpitja, vika in krika, da zdaj, ko imamo atomske bombe, naj udarimo še v Rusijo. Pa so v Washingtonu med drugimi na vladnih mestih tudi previdni ljudje in zato se nam ni bat, da bo tretja svetovna vojna vzdopadom na Kitajskem še tako kmalu prišla.

Ako bi delavci s takim veseljem podprli delavski tisk, kakor podpirajo zavajalno časopisje, bi bilo kataliziralo kmalu konec.

Relifni paketi v Jugoslavijo

Pošiljamo razne pakete od \$5 do \$11 fantov po ceni, vključivi poštnino od \$2.85 do \$10.00.

Our \$5.00 Package Contains:
1 Can Armour Star Treet
1/4 lb. Ceylon Orange Pekoe Tea
1 lb. Highest Grade Colombia-Bogota Roasted Coffee
2 Boxes Dehydrated Solo Rice Soup
1 1/4 lb. Box Hershey's or Baker's Cocoa—1 Chocolate Bar
1 Bar Oliv-Ilo Toilet Soap
2 Spools 6 Cord White & Black Machine Thread
2 Spools Strong Button Thread
White & Black
1 Package English Needles, Assort.
5 Pairs Shoe Laces—Black & Brown
Piščite po navodila in cenike na našega Jugoslav. zastopnika:

PALANDEC H BROS.
536 So. Clark St., Chicago 5, Ill.
ali naravnost na nas:
SOKOL & COMPANY
241 East Illinois St., Chicago 11, Ill.

Imenik zastopnikov Proletarca

Kdor želi prevzeti zastopstvo za nabiranje naročnikov Proletarca, prodajati Am. družinski koledar brošure in knjige, naj piše upravnemu, ki bo poslalo potrebne listine in informacije. Na tu priobčene zastopnike spoliramo, naj skušajo ob vsaki ugodni priliki pridobivati naročnike temu listu. Pravzaprav je dolžnost vsega slovenskega zavednega delavca agitirati za svoje glasilo Proletar.

NO. 1991.

Published Weekly at 2301 So. Lawndale Ave.

CHICAGO, ILL. November 14, 1945.

VOL. XL.

WHAT'S NEXT FOR THE WFTU?

The labor delegates of 55 countries that compose the new world labor organization, the World Federation of Trade Unions, have all gone home. The world is now waiting to see what the new labor organization will do. What's next? is the big question.

The answer is to be found in the decisions of the Conference. The first and constant thing that the new labor body will do is to encourage unity. The organization was formed to give workers one strong unified voice in the settlement of the affairs of the world.

The leaders of the WFTU know that it has potentially the most powerful voice in world affairs, but that the voice will not be heard in its demand for world peace, democratic reconstruction and economic security if it is broken up into many little voices calling for different things.

A certain fact to come out of the conference is that labor is determined to have its say when the peace is settled. It will not, as after the last war, support a peace treaty that contains a few meaningless words about the rights of labor and how nice it would be if everybody had enough of everything.

It will demand that the objectives of the people be translated into actual policies. Labor is frankly not confident that that will be done unless it can take part in every step and phase of the peacemaking.

That is why it will demand advisory representation in the General Assembly, the Economic and Social Council, and all other peace bodies of the United Nations.

What can labor do in the United Nations organization? The answer is that it can force all the things governments are reluctant to do and expose the failure to carry out policies beneficial to the people.

It can demand of governments that they can cease to recognize the fascist regime of Franco.

The WFTU can demand trade policies and labor conditions that would provide full employment, higher wages and shorter hours for all workers.

This would hold good for colonial workers too, for whom labor wants to see complete independence established and aid extended in their efforts to lift themselves out of their mire of chronic poverty. —The Advance.

Tax the Unearned Value Out of Land

On January 16, 1771, Johann Roese, a Dutch farmer, bought all the land between 46th and 50th Streets, Broadway, and the Hudson River, in what is now New York City. For that area of several square miles he paid only \$5,000.

Recently his descendants, "two elderly sisters," sold a tiny fraction of that land, a 25-foot-wide lot on 8th Avenue, for \$50,000, or ten times the amount Roese paid for the entire area 174 years ago.

That dramatically illustrates an economic problem which receives too little attention.

Roese and his descendants simply "sat tight" while New York City grew and its people toiled, raising the value on the Roese land from \$5,000 to many millions of dollars. For generations the Roese descendants have lived lives of ease and wealth on the "unearned increment" from their land.

Meanwhile, other New York City landlords, such as the Astor family, took similar toll running into billions of unearned dollars. In other cities throughout this country—and the world, for that matter—the same sort of thing went on and still does.

As a result, every American who does any useful work contributes every year to the unearned income of men who do nothing but collect "ground rents," or who hold onto land until they can sell it at a higher price than they paid for it.

Thus billions of dollars are added every year to the cost of living; slum clearance and housing projects are obstructed by the high cost of land.

The remedy is to tax the unearned value out of land. Henry George pointed that out long ago. His proposal has been almost forgotten, but the problem still remains.—Labor, Washington, D. C.

It's an Issue of American Democracy

Twice the Federal anti-poll tax bill has passed the House, only to be filibustered to death in the Senate, despite a strong majority in favor of passing the bill. For the third time the bill is before the Senate. The House passed it almost 3 to 1. The Senate Judiciary Committee has recommended its passage to the Senate. But a little clique of irreconcilables has announced they will talk the bill to death again.

More than half of the members of the Senate have definitely said they will vote for HR 7, the Federal anti-poll tax bill. They should have chance to vote.

But the presiding officer must enforce every rule on the books—and in this Congress, with no Vice-President, the President Pro Tempore is Senator McKellar of poll tax Tennessee. The Senators who want a chance to vote must be alert to violations of the rules, and must insist the presiding officer enforce the Senate's own rules.

Two-thirds of the Senators, regardless of their views on the bill, must be prepared to make democracy work by voting to close debate.

The poll tax is not a racial issue; it is an issue of American democracy. By the same token, invoking cloture is not an issue of personal privilege; it, too, is an issue of American democracy.—The Brewery Worker.

COLLATERAL HUMOR

Under the Labor Government's plan for nationalization of the Bank of England the 17,000 shareholders, with average holdings of \$2,000 each, will receive government securities assuring them of a return equal to the average yield of bank stock over the last twenty years.

Announcing his party's support of the Government bill for nationalization, a Liberal party spokesman remarked that if similar generosity were shown in other nationalization steps there would be a demand from shareholders for socialism in our time."

Not to be outdone, Chancellor of the Exchequer Hugh Dalton supported the proposed close official cooperation of the Bank and the Treasury with the statement: "The Government nad the people of the country believe that the Old Man of the Treasury (Mr. Dalton) and the Old Lady of Threadneedle Street (the Bank) should be legally married. We should not like there to be any danger of their living in sin."

Conservative opposition to the bill centers on Clause 4 which al-

THE MARCH OF LABOR



WITH SLOVENE D. P.'S IN GERMANY

By FRANK GROSER

With all the suffering the Slovanes had gone thru they were a jolly lot, many a good time we had together. Stanley Pirc played the accordion and his sister Millie played the Banjo. So at all gatherings there was dancing and singing, but drinks were very scarce. We did a lot of traveling around in our jeep and being in French territory, didn't have to worry about curfew or any other rules. So it was many a night we'd load the jeep up and go thru the towns singing Slovane songs. Later the Slovanes were moved to some barracks near Karlsruhe where American guards were at the gates and no one without pass was allowed in or out. But after talking to 4 of the guards I found one that let me get in. Spent an hour with liberated prisoners who hoped and prayed for the Americans to liberate them and in the end found themselves locked in behind high walls and the Nazis again free and enjoying rations that were denied them so many years by the Germans and now by their liberators.

Before the war, wages and salaries in the United States in any one year never totaled more than \$52,000,000,000. At that rate, it would take every dollar earned by American wage and salary workers for 20 years to pay the cost of the war.

COST OF THE WAR IN DOLLARS

This war cost the world \$1,033,281,000,000—more than a trillion dollars.

A trillion is too big a figure for the imagination to grasp, but its size is suggested by the following calculation:

Before the war, wages and salaries in the United States in any one year never totaled more than \$52,000,000,000. At that rate, it would take every dollar earned by American wage and salary workers for 20 years to pay the cost of the war.

THE PIONEERS

By BERTON BRALEY

They're the "utterly foolish dreamers."

Who dream of a better day; They're not the plotters and schemers

Who work for glory and pay. But with confidence undiminished They dream of a world made new.

And after their days are finished The wonderful dream comes true!

They're not fighters who fight un-daubed

For the utterly hopeless cause, Ridiculed, jeered and taunted,

With never a lull or pause; But after they've fought and perished,

And after their work is done, The cause they have loved and cherished

Is lifted to fame—and won!

GOING UP!

Any hope consumers may have entertained for lower clothing prices went glimmering.

The Office of Price Administration said that cost cuts scheduled for this fall cannot be made before early 1946—if then.

As a matter of fact, on some lines consumers will have to pay more. The O. P. A. granted a 4 per cent hike to manufacturers of knit underwear. Non-elastic narrow fabrics were dropped from price control, and that makes the sky the limit on prices.

RELEASE DEMANDED OF SURPLUS DOCTORS

The War Department's "leisurely" release of surplus doctors was roundly condemned by Senators Edwin C. Johnson (Dem., Colo.) and Sheridan Downey (Dem., Calif.).

They asserted that many army doctors are not working more than "an hour or two a day," and insisted they should be returned promptly to this country to relieve a civilian shortage.

A lot of drivers get into traffic trouble by hugging the wrong curve.

IN THE WIND

From THE NATION

Nomenclature: A new bridge will soon cross the Mississippi River at Memphis, Tennessee, and the citizens are undecided what to call it. Among the names that have been proposed are Franklin D. Roosevelt, Ed Crump, and Westbrook Pegler... War Departments records show that more men named Cohen enlisted in New York City than those of any other name... A prize boar owned by Emmett Brothers, Mason City, Iowa, is named One World... And the blue ribbon for male Duroc-Jersey hogs at the Mississippi-Alabama fair September 30 went to an eleven-hundred-pounder named Congressman, from Tupelo, the home town of Representative Rankin.

CENSORSHIP: A soldier stationed in White House, Alaska, during the war recently learned that a letter of his had been held by army censors for two years because it contained a snapshot that revealed his location. "The only thing we could write about freely was our excursion trip to Great Bear Lake on the Arctic Circle," he says. "Now I find that all the uranium used in the atom experiments came from Great Bear Lake."

LABOR: T. D. Kemp, Jr., a columnist in the Charlotte, North Carolina, Observer, makes this suggestion: "Should the Russians succeed in having General MacArthur thrown out of Japan, he would be useful here in our own country. You can think of no better way to end these strikes, particularly the ones that get out of hand, than to have General MacArthur take the job of assisting President Truman in straightening things out. With a few million veterans rallying around MacArthur, labor bosses will think twice before calling or prolonging strikes."

ANNOUNCEMENT: The Julian Messner Award for the best book combating intolerance in America has been increased to an outright prize of \$5,000 plus an advance of \$1,500 against royalties by a grant from the foundation established in memory of Ensign Lionel Judah Tacha, who was killed in the Battle of the Coral Sea.

Politicians Are Charged With Picking Bones of Bankrupt

What is likely to happen when a corporation gets into financial difficulties is emphasized by litigation started in a Federal court at Washington.

The National Benefit Life Insurance Company, whose 214,000 policy-holders are mostly Negroes, went into receivership 14 years ago. At that time it had assets of \$3,768,472.

Today, according to a complaint filed by stockholders demanding an accounting, assets have shrunk to \$236,000.

Hundreds of thousands of dollars, it was charged, have gone into the pockets of receivers and their lawyers, all of whom are Democratic politicians, some quite prominent. The complaint asserts that courts handling the receivership leaned over backward to make it possible for the receivers and lawyers to pick the bones of the bankrupt.

In 1937, the complaint pointed out, the Court of Appeals declared "the record is replete with charges of misconduct against the receivers" and warned that their report should be "scrutinized with great care." During the following seven years, however, this decree was a deadletter, the complaint said.

We want auto workers to have the best possible working conditions and decent living standards. But we don't want auto workers—or the workers of any other group—to be the only people who have those blessings—or even to become the "aristocrats" of the working class.

We think of industry as a big overall activity embracing all workers of whatever craft, trade and employment. We think they should work together and enjoy the fruits of industry together.

It's because we want the American people to work together and enjoy together that we are urging that all basic industries be socialized and owned together.—Reading Labor Advocate.

PRESIDENT TRUMAN'S 12 POINTS

President Truman had a magnificent chance on Navy Day to reassert this nation's leadership in world affairs. Less than a mile from where he stood a great battle fleet lay at anchor in the Hudson River. It was fitting that the Commander-in-Chief should pay tribute to the naval might and the courage and skill that so largely contributed to victory. And just because we are strong and because we have no immediate cause to fear an enemy it hardly seemed necessary to shake our armed might in the world's face. The President was in a position, in fact, to declare that the national security of any nation in the future can rest only in a strong international organization. Instead, he repeated with vehement protestations the anachronistic folklore of national security so beloved by the brass hats, who appear to have slept through the bombing of Hiroshima and Nagasaki. Mr. Truman's statement of American foreign policy was noble but strangely unconvincing. He presented the United States as a cross between Theodore Roosevelt and St. Francis of Assisi. Throughout the twelve-point declaration ran a tone of self-righteousness, a smug superiority to the "lesser breeds without the law." From this attitude it is but a short step back to isolationism—a short step forward to imperialism. Almost as an afterthought the program made obeisance to a United Nations organization. But in view of the whole tenor of the speech, it seems hard to believe that Englishmen, Russians, Greeks, Hungarians, Indonesians—or even Americans—will interpret Point 12 as a realistic commitment to a world organization that will place limits on the sovereign rights of aggression and guarantee the freedom and security of all peoples—including the American people.—The Nation.

IT'S ABOUT TIME!

During the war, no one objected to carrying his packages home from the store, nor were there objections to no butter at the restaurant table, nor were there objections about a lot of little things such as gift wrappings, etc., etc.

Now that the war is over, it's about time merchants and restaurant owners woke up to that fact. The money they saved by eliminating a lot of little services was not passed on to the buyers, and the buyer has a right to expect these conveniences once more.

If OPA can compel stores to give away matches with cigarettes, if they did so before 1942, then how about OPA compelling merchants to restore curtailed services for which they charged, but didn't deliver?

Store customers can help on this: refuse to carry your larger bundles—make work for more men—and don't pay extra for the service. You've already paid for it once, and didn't get it.

No just principle of life ever withered and died or crumbled in the dust.—The Progressive Miner.

KILL THE "DIES" COMMITTEE

A unanimous U. S. Court of Claims decision, rebuking Congress for its attempt to "fire" three executive department employees by legislative fiat, was almost inevitable. The importance lies primarily in the possibility that the court's sharp criticism may encourage reasonable congressmen to put up a harder fight hereafter against the witch-burning zealots of the Committee on Un-American Activities.

Robert Morris Lovett, Goodwin B. Watson and William E. Dodd Jr. were guilty of no crime; their "offense" consisted of social and political ideals which deviated from the peculiar concepts of Representatives Martin Dies and John H. Kerr. So Dies and Kerr tried to hold them out of the public service. They got Congress to pass an unconstitutional bill of attainder to deny the three officials their salaries. In that moment the reputation of Congress suffered heavily.

Judge J. Warren Madden, in a concurring opinion, called the congressional act a "shocking and outrageous injustice." The shocking and outrageous thing for years has been the existence of the Dies committee and its successor, dominated now by Representative Rankin, with its star-chamber "trials" and its distortions of American principles.—The Chicago Sun.

NOT THE RIGHT WAY

President R. J. Thomas and Vice President Walter Reuther, of the United Auto Workers Union, have recently made some interesting statements.

These gentlemen say that it is possible for the automobile industry to grant the 30% wage increase the union is asking and lower the selling price of automobiles AND at the same time make more profits.

We haven't examined the work sheets upon which those very energetic unionists figured themselves to the above conclusion. But that's all right; we're not asking for proof.

What we are asking is why workers should stop at halfway demands when they plan an all-out campaign against the owners of industry. Why leave any profits at all?

Frankly, we don't like an arrangement that makes the workers of one industry the partners of owners of the same industry in the business of bleeding the public. Seriously, we submit that the benefits of improved machinery and methods should be shared by EVERYBODY. In other words what we want is a system of production for use and not for either wages or profits.

We want to put an end to the wages and profits system.

Mechanical progress never makes it advance along a straight line. But the line should be straightened out as quickly as possible. What we mean is that if it is possible to make a \$1,000 automobile for \$500, then the \$500 saved should not be divided between automobile workers and auto factory owners, but should be shunted along to the general public by offering the auto at a lower price.

We want auto workers to have the best possible working conditions and decent living standards. But we don't want auto workers—or the workers of any other group—to be the only people who have those blessings—or even to become the "aristocrats" of the working class.

We think of industry as a big overall activity embracing all workers of whatever craft, trade and employment. We think they should work together and enjoy the fruits of industry together.

It's because we want the American people to work together and enjoy together that we are urging that all basic industries be socialized and owned together.—Reading Labor Advocate.